

August 2005

Kære læsere

Dette jubilæumsskrift har jeg udarbejdet ved hjælp af følgende kilder/materialer:

- "Historier" som jeg har hørt i Marinestuen
- 10 års bestyrelsesarbejde i foreningen
- Jubilæumsskrift fra 1995, "En skare mænd om Dannebrog", af John Oldvej
- Afdelingens arkiver, protokoller og regnskabsbøger herunder
 - Gamle vedtægter
 - Love for Marineforeningens afdeling for Haderslev og Omegn, august 1935
- Marineforeningen i Danmark, vort Søværn vor søfart, kommandør Paul Ibsen 1949
- Fra Heine har jeg fået "Uddrag af Ludvig Kleins dagbog, formand 1946 – 1956".
- Foreningspapirer herunder "arbejdsbog", som tilhørte Gunnar Dicksen.
- Danmarks Marineforenings hjemmeside "www.marineforeningen.dk"
- Afdelingens hjemmeside "<http://forening.bynet.dk/haderslev/marineforeningen>" ved Kurt Møller Jensen

Den gamle protokol fra 1935 – 1945 er udførlig med mange interessante beskrivelser af afdelingens aktiviteter, bl.a. under besættelsestiden.

Protokollen fra perioden 1946 og indtil ca. 1956, omkring det tidspunkt hvor afdelingen gik i "mølpose" findes af uforklarlige årsager ikke mere. Denne oplysning er bekræftet af Heine. Så for denne periode har afdelingen kun ovennævnte fra Ludvig Kleins dagbog.

Efter "mølposetiden" (1975) og indtil 1994 har bestyrelsesmedlemmerne gjort en stor indsats for at beskrive afdelingens virke. Fra denne periode forefindes der protokoller, avisudklip, billedalbums m.m. i stuen. Et stort album med billeder fra 60'erne i 1995 har vi også.

Fra 1995 og til dato er afdelingens virke beskrevet via Edb. Diverse Edb-udskrifter fungerer som protokol.

Herudover har afdelingen en stor mængde fotos fra forskellige begivenheder, hvoraf mange ikke er indsat i albums. Dette vil de blive i de nærmeste år.

Interesserede er meget velkomne til at rette henvendelse til undertegnede, for yderligere oplysninger omkring ovenstående samt nærværende jubilæumsskrift.

Jeg ønsker alle en god læselyst.

Venlig Hilsen
Palle Kok
Formand

Formål

I foreningens formålsparagraf, der i hovedtræk har stået uændret siden stiftelsen i 1913, hedder det:

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for SØVÆRNET og SØFARTEN ved fælles arbejde for denne sag, samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem personel, der er eller har været tjenestegørende i søværnet.

Marineforeningen retter sig således mod hele "det maritime Danmark", og kan også optage mænd, der uden at have gjort tjeneste i søværnet, Marinehjemmeværnet eller handelsflåden, men som nærer interesse for orlogs- eller handelsflåden og dermed beslægtede erhverv.

Marineforeningen arbejder ud fra den erkendelse, at Danmark er en maritim nation, hvis historie altid har været betinget af et troværdigt søforsvar, der kan hævde landets suverænitet. Hertil kommer, at den danske handelsflåde hører til en af de mest moderne og effektive i verden, hvilket ligeledes er medvirkende til at tegne det maritime Danmark.

Marineforeningen har derfor gennem hele sin historie haft et tæt og godt samarbejde med søværnet og søfarten.

Marineforeningen lægger vægt på at bevare "god orlogsskik" og at videreføre de gode maritime traditioner.

Således har foreningen fra starten haft en særlig ministeriel tilladelse til at føre orlogsflaget med foreningens emblem i øverste stangfelt og hejst på flagspil, og alle møder og sammenkomster i de lokale marineforeninger indledes altid med, at orlogsflaget bliver hejst, hvorefter der afsynges 1. vers af "Kong Christian", hvilket afspejler foreningens store respekt for fædreland, kongehus og søværn. En anden god orlogsskik er, at man i afdelingerne plejer det gode kammeratskab, som er kendetegnende for folk, der har gjort tjeneste i søværn og handelsflåden.

Jubilæumsskrift

Uddrag af "En skare mænd om Dannebrog", af John Oldvej 1995

I 1935 oprettede Haderslev sin lokalafdeling af Marineforeningen. Danmarks Marineforening blev allerede oprettet i 1913. Man kan måske undre sig over, at der skulle gå 15 år efter genforeningen, før Sønderjylland blev inddraget i kredsen af lokalafdelinger. Men først på dette tidspunkt mente man, at en kreds af potentielle emner, der havde aftjent værnepligten i den danske marine, var til stede.

Ved stiftelsen var der så stor tolerance, at adgangskriteriet også kom til at omfatte mænd, der før 1920 havde aftjent værnepligten eller havde måttet gøre krigstjeneste i den tyske marine. Men forudsætningen for optagelse var naturligvis et dansk sindelag.

En medvirkende årsag til stiftelsen af en afdeling i Haderslev eller i Sønderjylland var også ønsket om en styrkelse af den nationale bevidsthed i takt med de truende uvejrsskyer i syd i dette årti.

Af udklip i den gamle protokol fremgår, at byen omfattede stiftelsen med interesse. Et referat beretter således, at der nu er stiftet en marineforening i Haderslev:

"På den stiftende generalforsamling på Højskolehjemmet (i dag Hotel Norden) oprettedes foreningen med følgende bestyrelse: Barbermester M. Damm, urmager Fahrendorff (døde sidste år 100 år gammel), toldassistent Petersen, frisør Rasmussen og mekaniker Sørensen.

Til nu har 30 personer indmeldt sig. Barbermester Damm understregede på mødet, at foreningen ikke vil befatte sig med partipolitik (det gør vi heller ikke i dag), men at den selvfølgelig er dansk."

Foreningens formål skal være at styrke nationens interesse for Søværnet ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag, samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenestegørende i Marinen. (Stort set samme formål i dag, Marinehjemneværnet er også kommet på banen. Men først fra 1994 er kvinder kommet med,).

Det fremgår af "Love for Marineforeningens afdeling for Haderslev og Omegn" som er vedtaget på generalforsamlingen den 5. august og 19. august 1935 at:

- Ordinære Medlemmer: Mænd, der har aftjent Værnepligten i Marinen.
- Ekstraordinære Medlemmer: Mænd, der efter Bestyrelsens Mening skønnes interesserede i Marineforeningen og dens Formaal.
- Aarskontingentet er fastsat til 6 kr., som opkræves halvaarligt i Marts og November.
- Medlemmer, der fremmøder til Forsamlingerne uden Emblem, idømmes en Bøde paa 25 øre
- Foreningens Formue vil tilfalde Haderslev Byraad til Forvaltning hvis afdelingen opløses

Kammeratskabet og hjælpsomheden afdelingerne imellem manifesterede sig ved den allerede dengang veletablerede Kolding afdelings "fødselshjælp", især ved denne afdelingsformand tandlæge Strange Friis, for hvem afdelingen blev noget af et hjertebarn. Så rigeligt bekræftet ved hans personlige gave til afdelingen – et Dannebrog – som den voksende skare kunne samles om.

Det gamle flag har vi stadig, det blev i 1995, hvor afdelingen fik et nyt tildelt af Danmarks-samfundet, indrammet i en ramme af egetræ fra fregatten Jylland. Heine stod for arbejdet og det hænger i dag på væggen i Marinestuen.

Allerede fra starten stak afdelingen godt "til søs". Kammeratskabsaftner, medlemsudflugter, foredrag og anden oplysende virksomhed, afvikling af skibsadoptionsbesøg, samarbejde med andre soldaterforeninger var en del af afdelingens virksomhed.

Haderslev

Restaurant - Kino - 1946

I protokollen kan man bl.a. læse at der den 9. april 1940 var indbudt til torskespisning på Thedes gæstgivergaard men måtte på grund af medlemmernes ulyst til at give møde "aflyse"! I besættelsestiden steg medlemstallet til over 110.

Naturligt nok, det var jo perioden, hvor trangen til nationale samlingspunkter var størst. I 1946 lykkedes det at få etableret en længe savnet marinestue. Ankeret blev kastet i restaurant "Kino", Nørregade 34 og det blev dengang en stor mediebegivenhed.

I de forløbne år har afdelingen haft marinestuer skiftende steder, efter Kino blev det på Haderslev Kaserne. Daværende oberst Gabel-Jørgensen hjalp foreningen i 1951 og tilbød lokalerne på kasernen, senere på restaurant "Skulderbladet" ved Gammelting, fyrskibet i havnen og endelig fra 1984 vores nuværende stue på Domkirkepladsen. Denne blev udvidet med koffardistuen som var færdig renoveret i SEP 1990.

De aktive medlemmers arbejdsindsats, i forbindelse med at restaurere den gamle brandstation, blev nøje registreret i perioden januar – maj 1984. Beviset kom frem da Ruth Dickson i 2004 afleverede Gunnars (som i mange år var et aktivt bestyrelsesmedlem) gamle "marinepapirer" til afdelingen. Her i blandt var der en lille lommebog, hvoraf følgende fremgår:

- John Oldvej præsterede 51 timers arbejde (det må have været hårdt).
- Heine Sørensen er noteret for 116 timers arbejde i perioden. Tulle 4 timer.
- Ove Jensen 68 timer.
- Jørgen Adolphsen 21 timer.
- Gunnar Dickson 133,5 timer. Ruth 4 timer.
- Jørgen Friis 10 timer.
- Johannes Damkjær 9,5 timer.
- Johan P. Orbesen, 26,5 timer.

De aktive medlemmer, blev godt serviceret, idet jeg har fået fortalt, at "Lause Wind" ofte kom forbi, parkerede sine træsko nede på domkirkepladsen, for herefter at gå op i "stuen" med "proviant" til det arbejdende folk.

I 1950 adopterede byen torpedobåden HAMMER og afdelingen var også her, som ved adoptionen af den næste HAMMER i 1978 stærkt involveret i adoptionshandlingen og de dertil knyttede arrangementer.

HAMMER på "fladt hav" samt på vej til Haderslev.

Torpedomissilbåden HAMMER var opkaldt efter kaptajnløjtnant Otto Christian Hammer, som forsvarede Vesterhavsøerne mod østrigske og preussiske skibe og styrker i 1864. Han blev født i 1822 i Søborg og meldte sig til flåden i 1837. I årene 1845-46 var han på togt med briggen "Ørnen" til Marokko, Guineakysten og Vestindien. Under Treårskrigen 1848-50 deltog han i blokadetjenesten i Nordsøen og var næstkommanderende ved den lille flotille ved Vesterhavsøerne. Herved deltog han i forsvaret af Frederiksstad, som slesvig-holstenerne stormede forgæves. I årene 1850-1864 var han ansat i fyr-, vager- og toldvæsenet på Vesterhavsøerne. Ved krigens udbrud i 1864 blev han som kaptajnløjtnant chef for Vesterhavsøernes forsvar på baggrund af sit lokalkendskab og deltagelse i Treårskrigen operationer i området. Hammer holdt med stor energi øerne fri for fjendtlige landgange med en meget uensartet flotille bestående af otte kanonjoller og nogle mindre civile dampskibe. 12. juli indledte østrigerne omsider et forsøg på at gøre landgang på Føhr, men det blev afvist af fire af Hammers kanonjoller. De næste dage blev den danske flotille angrebet af tilkomne preussiske og østrigske kanonbåde og af styrker på land, og flere af Hammers både stod på grund i det lavvandede tidevandsområde. Stillingen var uholdbar, og efter et krigsråd blev det besluttet at indstille modstanden mod de overlegne fjendtlige styrker. Det skete dagen før krigens afslutning med Fanø som det eneste område vest for Lillebælt, der ikke var erobret af Preussen og Østrig. De dansksindede beboere på Vesterhavsøerne skænkede efter krigen kaptajnløjtnant Hammer en æressabel som en anerkendelse af hans store indsats. Han døde i 1892 som privatmand.

Både byen og marineforeningen har haft stor glæde af de bånd, der blev knyttet til det populære adoptionsskib. Byen nød godt af skiftende besætningers begejstring for det sønderjyske.

Afdelingen har gennem årene haft følgende formænd:

- Barbermester M. Damm
- Toldassistent Th. Petersen
- Frisør J. Rasmussen
- Kriminalassistent L. Klein
- Kurt Jacobsen
- Materieforvalter Heine Sørensen (1 periode)
- Vicetoldinspektør John Oldvej
- Materieforvalter Heine Sørensen (2 periode)
- Sektionschef Kurt E. Larsen
- Overkonstabel Palle Kok

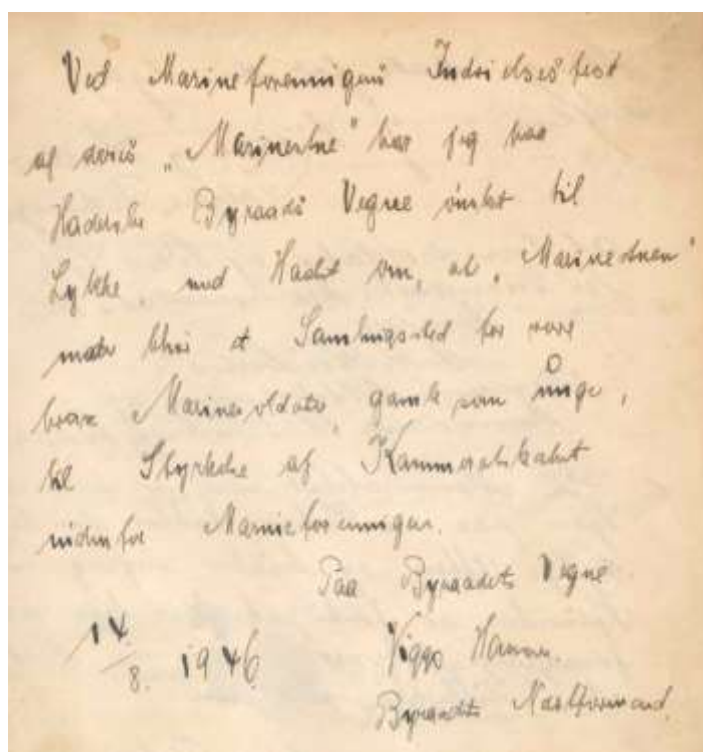

Ludvig Kleins dagbog

Uddrag af Kriminalassistent Ludvig Kleins dagbog som var formand i perioden 1946 - 1956
Omkring 1938-39 blev jeg medlem af marineforeningen. Jeg var jo i kystartilleriet under marinen, men da der ingen kystartilleriafdeling var i byen, blev det marineforeningen. Jeg blev opfordret til at stille op til formandsvalget, var dog lidt betænkelig, men blev valgt med stort flertal. Jeg talte med den afgåede formand, der var blevet fornærmet over sit nederlag, ikke på mig, men på dem som havde foreslået mig. Han spurgte om jeg ville arbejde på at få oprette en marinestue. Han bemærkede dog hertil, at det ville være ganske ugørligt med så lille en forening, ca. 35 – 40 medlemmer. Det lykkedes mig at få samlet en del maritime effekter og rejst nogle penge, dels hos private og dels ved kommunen, og den 14/8-46 var jeg kommet så vidt, at vi kunne indvi marinestuen i restaurant "Kino", nu restaurant "Grand" i Nørregade i Haderslev. Indvielsen blev en stor succes.

Efter at have bragt i erfaring, at byer rundt omkring tegnede fadderskaber for nybyggede marinefartøjer, og at der for tiden var en torpedobåd, der skulle hedde "HAMMER" under bygning, søgte jeg oplysninger om, hvorledes man skulle forholde sig for at få tegnet fadderskab for den.

Da jeg havde disse oplysninger, henvendte jeg mig til byrådet og fik dem til at gå med til, at adoptere "HAMMER" og gennem marineministeriet fik tilladelse til adoption. 20/5-50 fandt adoptionen officielt sted, HAMMER kom på sin første tur til Haderslev. Byens borgmester Orla Christensen holdt en velkomsttale og overrakte "byvåbnet" udskåret af moseeg til at fastgøre og pryde torpedobåden med. Skibets chef orlogskaptajn Sølling takkede for det.

Det gamle træskårne byvåbens lange vandring.

Det er lavet af billedskærer Valdemar Nilsen. Byvåbnet blev som nævnt ovenfor udleveret og var ombord i den første HAMMER indtil denne i 1959 strøg kommando og blev oplagt. Herefter blev byvåbnet oplagt på orlogsmuseet, med den klausul at såfremt Haderslev fik brug for det kunne det udleveres. Ved receptionen 8. juni 1978 kunne borgmester H.C. Carstensen derfor igen udlevere byvåbnet til chefen for byens "nye" adoptionsskib HAMMER kaptajnløjtnant S.S. Thostrup. Byvåbnet "sejlede" igen, indtil skibet i 2000 udgik af flådens tal. Skibet blev afrigget på Flådestation Korsør sammen med øvrige fartøjer af Willemoes-klassen. Forskellige effekter fra skibene blev oplagt i papkasser på et depot på flådestationen. I 2004 fik formanden for Korsør Marineforening "en aftale" om af få effekterne "bjærget" med henblik på udlevering til relevante myndigheder. Jeg blev derfor ringet op af formanden for Korsør Marineforening som oplyste, at han havde en papkasse med forskellige effekter fra HAMMER. En aftale gik i orden og en sommerdag i 2004 fik jeg udleveret papkassen på en unavngiven adresse i Fredericia. Nu er byvåbnet "hjemme igen", og det pryder baren i Marinestuen.

Efter en forhandling med kasernens kommandant oberst Gabel-Jørgensen, fik vi marinestuen flyttet op på kasernen, hvor vi fik overladt underofficerernes kaffestue til indretning af marinestuen, som vi indviede den 14/3-51. Et dejligt lokale, som vi ved oberstens store imødekommenhed og velvillige på mange måder fik smukt og godt udstyret. Vi har haft mange gode fester med udsædvanlig stor mødedeltagelse, hvilket sikkert også skyldes, at spisning og drikkevarer alt var til marketenderpriser. Når vi havde større fester med spisning og dans, fik vi lov til at disponere over den ved siden af marinestuen beliggende "kronborgstue" de meniges kaffestue.

Maj 1951 fik jeg marineforeningens sendemandsmøde forlagt til Haderslev, første gang et sendemandsmøde afholdtes i Sønderjylland. Det var en stor opgave, jeg hermed påtog mig, thi der skulle skaffes indkvartering til ca. 300 til 400 mand. I denne anledning fik afdelingen her af hovedbestyrelsen overrakt et billede af "Alle Mand i Bådene". Mødet blev afholdt på Harmonien, hvor der om aftenen var festmiddag for ca. 300 gæster. Som særlige var indbudt Stiftamtmanden, Biskoppen, Borgmesteren, Politimesteren, Kasernens kommandant oberst Gabel-Jørgensen, samt en del officerer, underofficerer og mandskab fra de i havnen liggende torpedobåde. (*Flere af deltagerne har skrevet en hilsen i gæstebogen fra den gang*)

August 1945:

Haderslev Marineforening ønsker sig en marinestue. Afdelingen har i al stilhed fejret 10 års stiftelsesfest. Stiftelsesdagen var 5. august, men festen fejredes den 4. i Christiansdal. Der deltog ca. 60 damer og herrer i festen, og der indløb lykønskningstelegrammer fra 2. Regiments Soldaterforening, fra Pionerforeningen samt blomsterhilsen fra De samvirkende soldaterforeninger i Haderslev.

Ved Festen redegjorde formanden kriminalassistent L.P. Klein, for foreningens fremgang. Ved starten talte forenings 20 medlemmer med barber Dam som formand. Nu er medlemsantallet ca. 100. Formanden hyldede de medlemmer som havde været med fra starten. Ved middagen holdtes i øvrigt taler for Kongen, fædrelandet og marineforeningen og naturligvis også for damerne, hvis nærværelse i høj grad bidrog til at kaste glans over samværet.

Hvorfor er de gået så stille med dørene i forbindelse med denne stiftelsesfest spørger vi formanden

Å vi er et beskedent folkefærd. Der er gået ry af festen og i øvrigt også af det gode kammeratskab indenfor marineforeningen. Ja vi Marinere er gode Kammerater.

Har foreningen specielle ønsker for fremtiden?

Vi har mange. Først og fremmest ønsker vi, at det gode kammeratskab vedblivende må trives, men dernæst nærer vi et stort ønske om at få oprettet en marinestue. Men der kan ikke læres noget uden penge og kassen er slunken og kontingentet sat så lavt, at alle marinere kan være medlemmer, selv om deres indtægter ikke er store.

August 1955:

Afskrift at indbydelsen:

Orlogsgæster. Lørdag den 27. august 1955 afholder "Marineforeningens afdeling for Haderslev og omegn" sin 20 års stiftelsesfest med en udflugt med vore damer til Sverdrup Færgegård, hvor der kl. 1530 er fælles kaffebord a kr. 2,25. Derefter keglespil og anden underholdning med en 1. og en 2. præmie til såvel damerne som herrerne. Kl. ca. 1900 skaffet der til medbragt mad, hvorefter der er dans på dækket. Turen til Sverdrup og retur foregår med rutebil der afgår fra Over Lerte kl. 1400, kl. 1415 fra Stepping, kl. 1430 fra Christiansfeld og kl. 1445 fra Gravene i Haderslev. Det henstilles til kammeraterne med egen bil at lade denne blive hjemme og benytte rutebilen af hensyn til arrangementet og jer selv i forbindelse med færdselsloven. *"En meget flot formulering, Palle"*. Enkelte gæster kan deltage. Tilmelding til turen sker som sædvanlig til H.O. Nielsen, telefon Haderslev 2 1022 senest. 25. august 1955.

Bestyrelsen

Uddrag af vedtægter vedtaget på generalforsamlingen den 1. marts 1955:

§4. Ved optagelse af nyt medlem betaler vedkommende et indskud på 3 kr. (50 kr. i 2005) og får udleveret emblem og et eksemplar af foreningens vedtægter. Medlemmer, der møder til sammenkomster uden emblem, erlægges en bøde 50 øre (10 kr. i 2005). Årskontingentet er fastsat til 10 kr. (225 kr. i 2005).

Bestyrelsens sammensætning var i 1955 L. Klein, formand. K. Jacobsen, næstformand, H. Nielsen, kasserer, Chr. Brodersen, sekretær samt C. Barnholdt.

Omkring 1957 gik foreningen i "mølpose". 4. april 1957 er sidste gang der er hilsner i gæstebogen.

1975:

Foreningen havde ligget stille i en årrække. Mandag den 28. april blev der indkaldt til stiftende generalforsamling.

Nedenfor er nogle avisudklip fra dengang

Avisen.
27/4-1975

Det gamle fyrskib „Haderslev” bliver samlingssted for
Haderslev Marineforening

Nyt liv i gammel marineforening

Nu skal der pustes nyt liv i Haderslev Marineforening. Efter i nogen tid at have ligget stille og medlemmerne har været henvist til foreningen i Kolding, har en kreds af gamle medlemmer nu taget initiativ til at genetablere foreningen i Haderslev.

Rammerne omkring den genetablerede marineforening i Haderslev bliver iøvrigt de

bedst tænkelige, idet det gamle fyrskib, der ligger fortøjet i havnen bliver samlingssted for medlemmerne. Det kan dårligt være mere maritimt.

Mandag den 28. april kl. 19.30 indkalder initiativtagerne til stiftende generalforsamling på fyrskibet. Alle interesserede, og det vil sige gamle orlogsgaster samt søfarende med forbindelse til den civile søfart, er velkomne.

Marineforening fik god start

*Vestkysten.
30/4 - 1975.*

I aften blev der på fyrskibet holdt stiftende generalforsamling i „Marineforeningen Haderslev“, efter at foreningen har ligget stille i en årrække.

Marineforeningen Haderslev fik en flyvende start, idet 23 tidligere orlogsgaster deltog i det stiftende møde, som materielforvalter Heinrich Sørensen havde indbudt til. Yderligere 14 mennesker, der tidligere har været tjenestegørende ved marinen, havde på forhånd givet tilsagn om at ville være medlem, men kunne blot ikke deltage i det stiftende møde i aften.

På mødet besluttedes, at man vil anvende fyrskib nummer XV til foreningens mødeaktivitet, og det er tanken at hejse en stander op i skibets gaffel. Der bliver standerhejsning den 12. maj.

Bestyrelsen i „Marineforeningen Haderslev“ blev sammensat af Heinrich Sørensen, der blev valgt til formand, forretningsindehaver N. Clausen, der blev sekretær, mens Werner Harsdorff, Starup, blev kasserer. Som bestyrelsesmedlemmer valgtes endvidere Thorkild Dinsen, Sillerup, og Ove Jensen, Sdr. Vilstrup, mens repræsentant Jørgen Adolphsen, Haderslev, valgtes som suppleant til bestyrelsen.

Revisorer blev advokat Sv. Jungersen, Haderslev, og forretningsfører Egon Ravn, Haderslev, mens overmontør

Gunnar Dicksen, Haderslev, blev flagbærer.

Foreningens navn blev „Marineforeningen for Haderslev og omegn“ og af de nuværende 35 medlemmer er de 20 helt nye medlemmer, som ikke har været med i den tidligere marineforening.

STANDERHEJSNING: SA vajer Marineforeningens stander over fyrskibet i Haderslev Havn. Haderslev Marineforening, der blev genoplivet for kort tid siden, kunne med en væsentlig del af medlemsskaren gennemføre den højtidelige standerhejsning, og hermed markere, at man er startet, ikke alene på en ny sæson, men igen.

mandag d-12 maj 1975.

*14-5
Jyd'ske Tidende*

Opstarten af foreningen efter "mølposetiden" blev god og medlemmerne kom til og bakkede op omkring arrangementerne. Basen var fyrskibet i havnen.

1978

Søværnet siger Halløj til Haderslev – under Hertug Hans festen i år. Om torsdagen står motortorpedobåden HAMMER fjorden ind og sætter landgangen ved vejerboden. Derefter er marinefartøjet byens officielle gæster til og med søndag. På kajen står Søværnets Tamburkorps og byder HAMMERs besætning velkommen. Haderslev har besluttet at adoptere et af marinens skibe, og valget faldt på HAMMER. I 1950 var torpedojageren af samme navn adopteret af byen. Det er Marineforeningen for Haderslev og Omegn, der ved sin formand materielforvalter Heinrich Sørensen, har formidlet kontakten mellem by og skib. Tanken om en adoption blev aktuel, da marineforeningen i Haderslev erfarede, at en motortorpedobåd i flådens nybygningsprogram ville komme til at bære navnet HAMMER. Marineforeningen i Haderslev håber, at det vil være muligt for HAMMER at komme til Haderslev hvert år til Hertug Hans festerne, og man er indstillet på at varetage værtskabet i fremtiden.

Dette lykkedes. HAMMER var i Haderslev i 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991 (i 1991 havde HAMMER følgeskab af søsterskibet "HUIT-FELDT"), 1994 (Peter Tolderlund var chef, han stadig medlem hos os), 1995. Herefter blev skibet oplagt som nøgleskib, uden besætning, og besøgene udeblev derfor. I det kommende forsvarsforlig blev det besluttet at torpedobådene af Willemoes-klassen skulle udfases af flådens tal. Derved mistede Haderslev sit adoptionsskib i 2000. Der er her i 2005 ingen skibe som ikke er adopteret, derfor er det p.t. ikke muligt for afdelingen, at arbejde for at Haderslev kan få et nyt adoptionsskib. I 2001 forærede vi byen et skrueblad fra HAMMER, dette står på Haderslev havn.

1984

Allemandstag gav resultat. I Søværnet er et allemandstag ikke ukendt. Kun ved fælles hjælp kan visse opgaver klares. Det gjaldt for mange år tilbage, når et skib skulle gøres sejlsklar eller under sejladsen, hvor alle måtte yde en indsats. Et allemandstag er også den præstation som forenin-

gen har vist ved indretning af en hyggelig og smuk marinestue i den gamle brandstation på adressen Domkirkepladsen 5 i byens centrum. Der var almindelig udskejning på "banjerne" hos foreningen da de nye lokaler blev indviet.

August 1985:

Receptionsgæster i marinestuen.

1990

Haderslev Marineforening holder på fredag Åbent Hus i den hyggelige marinestue på Domkirkepladsen. Og på ovenstående er det det formanden, Heinrich Sørensen (t.h) og næsteformanden, Gunnar Dicksen, der står klar til at tage imod

Åbent Hus hos marinerne

I anledning af sin 55 års fødselsdag holder Haderslev Marineforening på fredag den 21. september fra 14-18 Åbent Hus i Marinestuen på Domkirkepladsen. -Vore mange venner og medlemmer i by og på land er hjertelig velkomne og vil alle blive budt på en kop

velskænket Fuglsang-øl, siger foreningens formand, materialforvalter Heinrich Sørensen.

-Og for alle fremmødte vil der blive lejlighed til at tage de ekstra lokaler, som vi fornyligt er blevet tildelt i nærmere øjesyn, supplerer næsteformanden, telegrafmester Gunnar Dicksen, og fortsætter: -I disse lokaler vil vi i vinterens løb indrette en såkaldt Korfardi-stue,

altså et mødelokale, hvis indretning har speciel adresse til handelsmarinen. Og skulle nogen derfor ligge inde med gamle effekter og billeder fra havnen og specielt effekter fra rederiet C.C. Clausen, hører vi meget gerne fra disse.

Haderslev Marineforening tæller netop nu 62 medlemmer, der alle har det til fælles, at de har aftjent deres værnepligt ved Søværnet.

1992- 1993

I disse år var Domkirkepladsen 5 på tapetet. En overgang var lokalerne i "fare" men vi red stormen af. Der var en del skrivelser i avisen omkring denne bygning. Her er nogle af overskrifterne

- "Hussvamp spolerer kunstcenter-planer".
- "Kunstmaler får nyt afslag".
- "Kommunen får næse for billigt lejemål".

Der var "næser" og meget andet og tilsynsrådet for Sønderjyllands Amt var også indblandet. Jeg har bevidst valgt ikke at skrive mere om dette afsnit af historien.

1994

En avisoverskrift fra den 6. februar lød således ”Kom bare, kvinder”. Artiklen var naturligvis i anledning af ”det svage køn”, *undskyld udtrykket*, er på vej ind i de mandsdominerende marineforeninger – og i Haderslev vil kvinderne være velkomne. Journalisten spurgte Heine om afdelingen har noget imod kvindelige medlemmer? Næh, det gør knapt som meget. De fleste af dem har jo alligevel ligget ved marinen..!!!!

Beslutningen om kvindernes optagelse i marineforeningen blev samme år vedtaget på sendemandsmødet.

Bestyrelsen i 1994 var følgende:

Marineforeningens forrige formand, Heinrich Sørensen (i midten), ses her i selskab med sine "håndgangne mænd", nemlig bestyrelsesmedlemmerne John Oldsoj, Kurt Møller Jensen, Kurt Munk Sørensen og Jørgen Friis.

Haderslev var i øvrigt den 1. afdeling som optog et kvindeligt medlem. Det var en overkonstabel, som var tjenestegørende ombord i HAMMER.

Ann-Carina Dalholt - Marineforeningens første kvindelige medlem - med vimplen, som hun nu har lov til at bruge.

Første pige i Marineforeningen

Mere end 80 års mandsdominans brudt i Haderslev.

AF TORBEN HJERRE

Marineforeningen i Haderslev skrev historie, da den forleden fik sit første kvindelige medlem nogensinde: Ann-Carina Dalholt fra Haderslev Kommunes adoptionsklub, motormissilbåden Hammer.

Med hendes indmeldelse er mere end 80 års mandsdominans indenfor de danske marineforeninger onsdag blevet brudt.

- Og vi ser gerne, at der kommer flere kvindelige medlemmer til, siger Kurt Møller Jensen, der er sekretær i Marineforeningen i Haderslev.

I Haderslev er de gæve

sfolk i Marineforeningen ikke bange for at indrømme, at begejstringen for kvinderne også skyldes, at foreningen har brug for flere medlemmer.

Ann-Carina Dalholt, der er fra Korsør, fik overrakt Marineforeningens vimplen som erindring under Hammers besøg fornylig i Haderslev.

Dog fik hun vimplen med et pålæg om, at den ikke måtte bruges, før hun var meldt ind i Marineforeningen.

Forleden kom indmeldelsen så. I brevet skriver Ann-Carina Dalholt:

»På baggrund af den gæstfrihed, I har vist mig, og det, at Hammer er adopteret af Haderslev, søger jeg om optagelse i jeres marineforening.»

Og det ønske har foreningen imødekommet.

Under Dannebrog - er flagbastionen faldet. De første piger er blevet medlemmer af Marineforeningen. Det holdt hårdt, og den sidste skanse holdes endnu: Kvindelige medlemmer af Marinehjemmeværnet kan ikke optages i foreningen! Mændene kan - lidt specielt. Men pigerne i MHV skal nok komme med, thi kommer tid kommer råd og - dåd!

Langt slag

Marineforeningens medlemsblad Under Dannebrog skriver i august-nummeret om begivenheden, thi det slag har nu raset på de årlige sendemandsmøder i de sidste 12 år! I år lykkedes det så med kvalificeret flertal - 3/4 af stemmerne - at få spindesiden til at rukke lidt ved den 81 år gamle forenings bastante sværdside, der ellers har stridt for at slippe for "kaglen" under møder og samvær i den lokale afdeling.

For dyden

Piger med tjeneste eller fortid i Søværnet kan optages i de enkelte afdelinger. Og næste år til sendemandsmødet i Marstal skal der sandt for dyden nok komme et - be-ljertet? - forslag om at stem-

me MHV-pigerne ind. Det skulle de vel nødtigt falde for...

Langsplejset

Første kvinde til at mønstre var marineoverkonstabel Ann-Carina Aksenberg Dalholt, der meldte sig ind i afdelingen i Haderslev, thi her er hendes skib p.t., torpedobåden »Hammer«, adopteret. Siden er to andre piger blevet optaget i hhv. Amagerafdelingen og i Naksø. Og flere vil uden tvivl finde vej ind i lokalforeningerne for at mødes med ligesindede - i hvert fald hvad angår reverensen for Søværnet og tørene til orlogs nu eller tidligere.

For li'som at få sat tingene rigtig på plads, når der nu var tale om en forening, blev den 23-årige overkonstabel også "langsplejset" i juni måned.

Med marineoverkonstabel Michael Andersen, der gør tjeneste i torpedobåden »Huitfeldt« - så nu kan de nygifte sejle i kølvandsorden.

Med Ann-Carina i front - i hvert fald i den ærverdige Marineforeningen.

Ann-Carina Aksenberg Dalholt under besøg som første kvindelige medlem i Marineforeningen

Logbogen

Skansen er faldet: Piger ind i Marineforeningen

August 1995:

I jubilæumsskriftet i anledning af 60 året skrev Heine dette:

Det at drive en soldaterforening er ikke altid let, men i Haderslev, er det vel lettere en andre steder. Vi har regimentet, hjemmeværnsdistriktet og ikke mindst Haderslev Kommune, alle trækker på samme hammel omkring adoptionsskibet HAMMER. At have gjort tjeneste ved søværnet er noget særligt, vi lever, arbejder og bor tæt sammen, det styrker kammeratskabet. Vi fylder 60 år. Ingen alder vil nogen sige. Vi er nu 73 medlemmer det er 20 mere end da vi blev 50 år, så det går fremad. Vi trives godt i vor hyggelige marinestue og alle er velkommen til et besøg.

Jeg vil gerne bringe en stor tak til alle vore samarbejdspartnere for vejvilje og godt samarbejde, dette gør det lettere for os, at holde dampen oppe og skruen i vandet, samt at holde skuden støt og på ret kurs.

Uddrag fra Under Dannebrog, oktober 1995

Med front om styrbord under »Manøvrerullen«. Fra venstre Marineforeningens første kvindelige medlem, Ann-Carina A. Dahl, Palle Kok og Kurt Møller Jensen.

En herlig eftermiddag ombord på HAMMER

Haderslev Kommunes adoptionskib Torpedomissilbåden HAMMER var på officielt besøg i Haderslev i dagene 18.-20. august, i forbindelse med afdelingens 60 års jubilæum den 19. august 1995.

18 skoleelever med 2 lærere samt 2 repræsentanter fra marineforeningen var med på sejladen fra Fredericia til Haderslev.

I dejligt sommervejr mødte vi kl. 10.30 den 18. august på »skolen ved Kløften«, herefter kørte vi i bus til Fredericia, hvor HAMMER lå i havnen og ventede på os. Efter at chefen og NK bød os velkommen, gik vi ombord kl. 11.30. Herefter var der en grundig gennemgang af skibets redningsmateriel, herunder fik alle gennemgået, hvordan en redningsvest skulle tages på. Denne fik vi brug for senere (dog uden dramatik).

Kl. 12.00 »manøvrerulle, på post til at gå af havn« (alle gæster var først blevet placeret på »åben bro« samt agten for denne, så der var trangsel). Det var en fornøjelse, som tidligere orlogsgast, at se hvor rutineret besætningen var under manøvrer, og i øvrigt også under resten af turen.

Herefter gik vi stille og roligt sydover i det dejlige vejr og med et spejlblankt Lillebælt. Chefen havde givet tilladelse til, at vi måtte bevæge os frit på dækket, undtagelsesvis uden redningsvest, p.g.a. det fine vejr. Så det var bare så skønt som det kunne være.

Vi passerede Lillebæltsbroerne, og der kørte ingen top på den »gamle«, så 3. kommanderende slap for at give en »omgang«. Herefter Hinds-gavl på bagbord side og ind igennem det smukke og smalle farvand Færø Sund. Efterfølgende var der arrangeret holdvis rundvisning »om læ«, hvor temperaturen var ca. 45 grader. Der var under hele turen mulighed for at stille spørgsmål og besætningen besvarede disse velvilligt. Skoleeleverne fotograferede og filmede til den store guldmedalje. På fordækket blev der serveret kaffe m. kringle og sodavand.

Efter at have passeret Fynshoved, kom vi ud i lidt mere åbent farvand, og så skete der ting og sager. Vi (gæsterne) skulle igen trække »om læ« eller op på »åben bro«, og så kom kommandoen »overgang til turbinedrift«. Vi befandt os

i løbet af meget kort tid flyvende med ca. 35 knob ned gennem Lillebælt. Det var »fedt« som skoleeleverne udtrykte det. Nu skulle redningsvestene i brug. Med 6 personer ad gangen iført veste, samt 2 besætningsmedlemmer til at passe på, var der mulighed for at komme ud på dækket og føle »suset«. Og det var virkelig et »sus«, det gjaldt om at holde på hat og briller, jeg tog på opfordring mine egne af, og det var jeg glad for, ellers var de fløjet af. Det at stå ude ved »gøsen« og kigge ned i vandet, og se det »styrte« afsted med ca. 64 km/t, det er virkelig en oplevelse af de helt specielle. Når man så herefter bevæger sig i »enkelt« kolonne, med den ene hånd på »lønningen«, ned agter og ser »hækbølgen«, ja så »rykker« det bare derudad.

Enkelte gange slog chefen dog ned i fart, for at undgå ballade med lystsejlerne, hvilket jo er fuldt forståeligt. Vi skal jo passe på ikke at »forstyrre« lystsejlerne så meget, at de får »Gl. Dansk« galt i halsen, hørte jeg »udkiggen« sige. Så det hyggede vi os lidt over, idet jeg selv nød turen oppe fra »toppen« (plattfor-

men omkring ildledelsesradaren).

Brandø og Bogø fløj forbi skibet som store »jordklatter« (overdrivelse fremmer forståelsen) på henholdsvis styrbord og bagbord side, inden vi slog ned og overgik til »normaldrift« igen for ikke at »smutte forbi« Årø også.

»Klargør lodslejder om bagbord« og ved »anduvningsbøjen«/indsejlingen til Haderslev Fjord fik vi lodsen ombord, på resten af turen til Haderslev.

Sejladsen ind ad Haderslev Fjord er i sig selv en naturoplevelse af de helt store, ja nok en af Danmarks smukkeste fjorde. En anbefalingsværdig tur.

Efter at have passeret »Ørby Hage« blev Marineforeningens stander sat i »styrbord« side og et »blåt flag m/gul mærke og tekst« (som til forveksling lignede »Fuglsangs« flag) i »bagbord« side.

Jeg sad, som tidligere nævnt, »på toppen« og nød turen, tænkte tilbage på min tid i Søværnet, og hørte kommandoerne »bagbord«, »bagbord tyve«, »lette til talje«, »midtskibs«, »ret så«, »rørgængerer råber »221«, og igen »221« når den er. Derefter »styrbord let« osv. Jo det var bare herligt.

Sejlrenden er til tider meget smal, og det er forbudt at plukke »dunhamre« i sivene under sejladen, så tæt er man på land enkelte gange (igen det der med forståelsen).

Efter ca. 1 time med 7 knob (ordre fra lodsen), »manøvrerulle, på post til at gå i havn«, ankom vi til »Honnørkajen« kl. 15.00 præcis lige efter programmet.

Herefter blev landgangen rigget til (lige efter bogen med »fuldmandsnettet« under), og vi gik fra borde, og alle havde en dejlig oplevelse med sig i land.

En stor tak til Hammer.

Palle Kok
Errestedvej 9, 6100 Haderslev
Haderslev afd.

2000

I dette år markerede afdelingen, at det var 25 år siden den kom ud af "mølposen". Der var flere arrangementer for medlemmerne. Dette år blev der iværksat en "hvervekampagne" herunder lavede afdelingen en udstilling på Haderslev bibliotek. Udstillingen blev opsat en lørdag, og der var mange sjove bemærkninger da vi gik ned ad gågaden med en "mariner" under armen. Selve hvervekampagnen var med henblik på at få nogle nye medlemmer. Dette lykkedes kun i mindre grad.

2000 – 2005

Kammeratskabsaftner/ulkeaftner, pudseaftner, medlemsudflugter, skafning med damer, skydning, foredrag og anden oplysende virksomhed, samarbejde med andre soldaterforeninger har lige siden 1935 været en del af afdelingens virksomhed. Denne virksomhed er forsat gennem alle årene op til 2005. Ved at gennemlæse foreningens medlemsblad gennem de sidste 10 år "*Ankerposten*", kan man se at det er denne form for aktiviteter som medlemmerne ønsker. Det er meget få henvendelser vi har fået fra medlemmerne om andre aktiviteter. Enkelte nye tiltag er afprøvet, med mere eller mindre god medlemsopbakning. Et godt eksempel er grillfest, ca. hvert andet år i juni måned, som er gennemført i nyere tid (perioden 1995 – 2005). Den nuværende bestyrelse vil fortsætte denne kurs. "Holmens faste stok" møder altid trofast op, når der indkaldes til sammenkomster. Foreningen er til for medlemmerne, og dem som møder op "høster" frugterne og får glæden ved afdelingens virke. Fremtiden kender vi ikke, men vi tager udfordringerne op i den rækkefølge de opstår.